
Riktlinjer för bistånd enligt SoL inom sektor Trygghet och stöd i Kungälvvs kommun

2019

**KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS Nämndhuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Syfte	3
1.2 Kompetens	3
2. Grundläggande bestämmelser	3
2.1 Lagstiftning	3
2.2 Kommunens ansvar enligt SoL 2:2 och 2:3 - vistelse och hemkommun	4
2.3 EU-rätten	4
2.4 Delegation	4
2.5 Skälig levnadsnivå	5
2.6 Livsföring i övrigt	5
2.7 Dokumentation	5
3. Handläggning	5
3.1 Gemensamt hushåll	5
3.2 Hjälp i hemmet, beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen	6
3.3 Förenklad biståndshandläggning	6
3.4 Omprövningar/biståndsbeslutens längd	6
3.5 Hemtjänstinsatser över 180 timmar i ordinärt boende	6
4. Beslutande insatser	7
4.1 Trygghetslarm	7
4.2 Matdistribution	7
4.3 Personlig omvårdnad	7
4.4 Insatser av servicekaraktär	8
4.5 Ledsagning	8
4.6 Avlösning i hemmet	8
4.7 Egenvård	8
4.8 Dagverksamhet för personer med demenssjukdom	8
4.9 Mottagningsgrupp	8
4.10 Korttidsvistelse	10
4.11 Växelvård	10
4.12 Kontaktperson	10
5. Särskilt boende	10
6. Medboende	11
7. Ansökan om särskilt boende från annan kommun	12
8. Avvisning av ärende	12
9. Handläggningstider	12

Beslutsstöd för biståndshandläggning inom sektor vård och omsorg

1. INLEDNING

Den enskilde är ansvarig för sitt liv och för sina beslut. Det innebär ett egenansvar att själv försöka tillgodose sina behov, att till exempel byta bostad när den nuvarande inte motsvarar behoven, och att ta del av information om de aktiviteter och hjälpinsatser som finns att tillgå.

1.1 Syfte

Syftet med detta dokument är att ge ett beslutsstöd för biståndshandläggarna vid utredning om rätten till bistånd i form av insatser som sociala myndighetsnämnden ansvarar för. Den individuella situationen är dock styrande, vilket innebär att den enskilde kan beviljas mer eller mindre insatser eller i en annan form än vad som här anges. Med vård och äldreomsorg avses SoL insatser riktade till personer 18 år och äldre.

1.2 Kompetens

Beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen är en form av myndighetsutövning som kräver en enhetlig och professionell handläggning. Den grundläggande kompetensen uppnås genom högskoleutbildning, kunskap och erfarenhet inom området. Den som handlägger ett ärende måste väga ihop lagstiftning, etik, vetenskap och beprövad erfarenhet till en helhet i sitt arbete.

2. GRUNDLÄGGANDE BESTÄMMELSER

2.1 Lagstiftning

Kommunallagen

Att tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt:

Vuxna människor har ansvar att om möjligt själva tillgodose sina behov. Lever man i hushållsgemenskap bedöms servicebehov och behov av vissa andra insatser kunna tillgodoses av hushållets egna medlemmar. Kommunens ansvar inträder om behoven inte bedöms kunna tillgodoses av den enskilde eller på annat sätt.

Socialtjänstlagen

Enligt 5 kap. 4, 5,7 § Socialtjänstlagen skall socialnämnden verka för att yngre och äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund).

Enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Biståndsbestämmelsen i 4:1 SoL har utformats som en rättighetsbestämmelse avseende alla former av socialt bistånd. Alla former av biståndsbeslut skall kunna överklagas genom förvaltningsbesvär.

Lagen om valfrihetssystem

Lag (2008:962) om valfrihetssystem tillämpas i Kungälv kommun.

Rätt att överklaga

Rätten att överklaga regleras i 16 kap. SoL där det framgår att vissa beslut enligt socialtjänstlagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Det gäller bl.a. beslut om bistånd enligt 4 kap.1 § samt beslut om avgifter enligt 8 kap. 4-9 §

Anmälan/rapportering till socialnämnd m.fl.

Beslut som fattats med stöd av delegerad beslutanderätt enligt 6 kap. 33 KL ska anmälas till socialnämnden, i vissa fall via socialutskottet. Den 1 juli 2006 infördes en ny bestämmelse i socialtjänstlagen (16 kap. 6 a – h §§) angående rapportering av icke verkställda beslut. Syftet med rapporteringen är att ytterligare stärka den enskildes rättssäkerhet. Numera ska icke verkställda beslut och avbrott anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

2.2 Kommunens ansvar enligt SoL 2:2 och 2:3 - vistelse och hemkommun

Ansökan från enskild bosatt i annan kommun enligt SoL 2:2: Kommunen har ansvar för alla som vistas i kommunen, även för de som endast är på besök. Dessa har rätt att ansöka om insatser för behov som uppstår under vistelsen och som behöver utföras i Kungälv kommun innan personen kan återvända till sin hemkommun. Ärendet ska handläggas och bedömas på samma sätt som om personen var boende i kommunen. Med denna princip fastslår man kommunens yttersta ansvar. Detta betyder inte att man förändrar det ansvar som åvilar andra huvudmän inom andra vårdområden utan innebär att kommunen har ansvaret att vidta åtgärder i väntan på att ansvarig huvudman kan ge den enskilde behövlig vård. Om hjälpinsatsen är av mer omfattande art har vistelsekommunen ansvar till dess att hemkommunen övertagit ärendet, SoL 16:1. Med hemkommun avses där personen vistas större delen av året, vilket inte nödvändigtvis behöver vara där personen är skriven.

Fritidsvistelsekommun

Det är bosättningskommunen som skall lämna den enskilde stöd och hjälp om det är en tillfällig vistelse i en annan kommun exempelvis vid semester. Den enskilde ansöker om insatserna i sin bosättningskommun som i god tid ska vända sig till vistelsekommunen. Bosättningskommunen kan välja att själva verkställa beslutet i vistelsekommunen antingen i egen regi eller via extern utförare eller att vistelsekommunen står för utförandet och då i egen regi. I de flesta fall handlar det om likvärdiga insatser som den enskilde har i sin bosättningskommun och då behövs ingen ny biståndsutredning göras. Bosättningskommunen ska ersätta vistelsekommunen för kostnader med anledning av verkställighet som vistelsekommunen bistått med.(se avtal Västkom)

2.3 EU-rätten

Pensionerade och andra äldre EU/EES - medborgare kan enligt likabehandlingsprincipen och efter sedvanlig behovsprövning vara berättigade till omsorg på samma sätt som svenska medborgare. Detta gäller så länge de har uppehållsrätt i Sverige. (Se EG-rätten och socialtjänsten, Socialstyrelsen 2008)

2.4 Delegation

Sociala myndighetsnämnden har till enhetschef och biståndshandläggare inom biståndsenheten delegerat att besluta om insatser enligt socialtjänstlagen i huvudsak enligt 4 kap. 1 § för brukare. Av delegationsordningen som sociala myndighetsnämnden antagit framgår vilka beslut som får fattas av biståndshandläggare och enhetschef. Rätten till bistånd skall prövas enligt 4 kap. 1 § och utgår från den enskildes individuella behov samt riktlinjer som nämnden beslutat.

Riktlinjerna har utarbetats av förvaltningen till vägledning för handläggarna. Hur handläggningen av enskilda personers ansökningar om service och omsorg skall ske, regleras i bl. a socialtjänstlagen, socialtjänstförordningen, förvaltningslagen och sekretesslagen, Personuppgiftslagen (PUL). Förvaltningen har ansvar för att handläggningen sker på ett för den enskilde rättssäkert sätt. Nämnden har ansvar för att informera sig om att så är fallet.

2.5 Skälig levnadsnivå

Skälig levnadsnivå beskriver nivån på kvaliteten och den levnadsstandard som lagen garanterar. Vad som är skäligt bedöms individuellt gentemot den enskildes livssituation och allmänt gentemot aktuell praxis och rättsläge. Begreppet kan också ses som ett uttryck för vissa minimikrav på tjänstens kvalitet. I förarbetena till socialtjänstlagen (prop. 2000/01:80 s. 91) framgår att det inte finns en obegränsad frihet för den enskilde att själv välja tjänster oberoende av kostnad. En tolkning får göras av begreppet skälig levnadsnivå mot bakgrund av den yttersta garanti för medborgarnas livsföring i olika avseenden. Det utesluter inte att när likvärdiga insatser finns att tillgå, kan kommunen ges möjlighet att välja det billigaste alternativet. I detta avseende blir begreppet skälig levnadsnivå ett uttryck för vissa minikrav på insatsens kvalitet (Prop.2000/01:80). Det är den enskildes behov och inte dennes ekonomi som ska vara avgörande för rätten till en insats (prop. 2000/01:80 s. 95). Den ekonomiska bedömningen kommer in först när beslut fattas om vilken avgift den enskilde ska betala. En biståndsbedömning innebär att nämnden prövar den enskildes ansökan mot 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen om rätt till bistånd.

2.6 Livsföring i övrigt

Med livsföring i övrigt avses alla behov, bortsett de ekonomiska, som den enskilde kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Behoven kan tillgodoses med olika insatser som kan variera utifrån såväl individuella förhållanden som egna tillgängliga resurser. (prop.2000/02:80)

2.7 Dokumentation

Enligt Socialtjänstlagen ska genomförandet av beslutande biståndsinsatser dokumenteras. Dokumentationsskyldigheten gäller alla individuella behovsprövade stöd-, vård- och behandlingsinsatser (11 kap. 5 § SoL). Biståndshandläggaren ansvarar för att utreda behovet och fatta beslut om insatser samt för att utföraren får information om beviljade insatser och tillräcklig information om den enskilde. Därefter ansvarar utföraren av insatserna för att upprätta en genomförandeplan tillsammans med den enskilde. Detta gäller oavsett om det är en kommunal eller privat utförare. Genomförandeplanen ligger till grund för handläggarens uppföljning av insatserna. Dokumentationen ska utformas med respekt för den enskilde, vara tydlig samt innehålla tillräcklig, väsentlig och korrekt information. (Se SOSFS 2006:5, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, 2006)

3. HANDLÄGGNING

Utredning om rätten till bistånd: En ansökan om bistånd ska alltid utredas. Utredningsskyldigheten framgår av 11 kap. 1 § SoL. Den enskildes ansökan om bistånd prövas individuellt utifrån den enskildes behov och önskemål.

En utredning ska leda fram till ett beslut såvida inte ansökan om bistånd återkallas. Beslutet ska vara skriftligt. Biståndshandläggaren ska i sin bedömning ta hänsyn till den enskildes önskemål och behov inom ramen för socialtjänstlagens intentioner och med beaktande av en god ekonomisk hushållning enl. 8 kap. 1 § KL)

I beslutet ska framgå vilken eller vilka insatser som beviljas och omfattning samt om beslutet är tidsbegränsat eller ska omprövas efter viss tid. Beslut ska omprövas vid förändringar i hjälpbehovet eller efter ansökan av den enskilde. Den enskildes behov ska löpande följas upp och som huvudregel göras föremål för överväganden minst varje år.

3.1 Gemensamt hushåll

I en familj där vuxna personer lever i hushållsgemenskap bör utgångspunkten för bedömning vara att man normalt ger varandra viss praktisk hjälp inom en familj. Däremot kan mer omfattande vårdbehov inte anses ligga inom ramen för vad man normalt bistår varandra med inom familjen. Denna bedömning gäller oavsett om det handlar om makar, partnerskap eller sammanboende eller när det finns hemmavarande barn över 18 år. Några särskilda skäl att göra avsteg från denna bedömning beaktas normalt inte.

3.2 Hjälp i hemmet - hemtjänst, beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen

Hjälp i hemmet ges för att underlätta för den enskilde i den dagliga livsföringen och i många fall också för att det skall vara möjligt för denne att bo kvar i det egna hemmet.

Hjälp i hemmet ges till personer som på grund av sjukdom, fysiska och psykiska och/eller sociala funktionshinder eller av annan orsak behöver stöd och hjälp i sin dagliga livsföring.

Hjälp i hemmet kan indelas i uppgifter av servicekaraktär och personlig omsorg. Insatserna skall utformas så att de stärker den enskildes resurser att leva ett självständigt liv. Syftet med hjälpen ska vara att bevara och/eller återhämta den enskildes förmågor.

I Kungälv kommun tillämpas kundvalsmodellen. Detta innebär att efter beviljat beslut om hemtjänst i ordinärt boende kan den sökande aktivt välja utförare. Om personen inte kan välja finns ett ickevals alternativ, enligt en turordningslista för aktuella utförare.

Privata utförare kan erbjuda tilläggstjänster vilka skall vara kända av kunden och Kungälv kommun. Tilläggstjänster inryms inte inom biståndsrätten utan är ett avtal mellan den enskilde kunden och leverantören.

3.3 Förenklad biståndshandläggning

Vid förenklad biståndshandläggning görs en ansökan skriftligt eller muntligt till Biståndsenheten. På ansökningsblankett kan den äldre själv fylla i och beskriva sina behov samt svårigheter att själv tillgodose behoven. Ansökan ska direkt kunna beviljas till den äldre utan att hembesök görs. Insatserna gäller matdistribution och trygghetslarm.

3.4 Omprövning av beslut samt biståndsbeslutens längd

Omprövningar skall göras när den enskildes behov har förbättrats eller försämrats. Beslutens giltighetstid skall anpassas till situation och person. Uppföljning av ärenden sker kontinuerligt, dock minst 1ggr/år.

3.5 Hemtjänstinsatser över 180 timmar i ordinärt boende

Biståndshandläggare inom sektor Trygghet och Stöd ska ge avslag på ansökan enligt 4 kapitel § 1 Socialtjänstlagen om utökning av hemtjänstinsatser över 180 timmar i månaden med hänvisning till att det inte finns obegränsad frihet för den enskilde att välja sociala tjänster oberoende av kostnad. För personer med så omfattande behov kan ett beslut om särskilt boende tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå (Regeringsrättens årsbok (RÅ) 1986 ref. 175) (Högsta förvaltningsdomstolen (HDF) 2012 ref.11).

Det måste dock vägas in att varje människa ska beaktas som en unik person och en individuell sammanvägning ska göras av olika omständigheter i ärendet inför ett avslag på utökning av hemtjänsttid.

Biståndshandläggare ska ha ett motiverande samtal med den enskilde i att ansöka om särskilt boende när insattstimmarna överstiger 130 timmar/mån.

4. BESLUTANDE INSATSER

4.1 Trygghetslarm

Trygghetslarm är en trygghetskapande åtgärd för att kunna bo kvar i det egna boendet. Trygghetslarm kan beviljas om den enskilde känner otrygghet i sin bostad eller har andra funktionshinder. Handläggningstid 3 veckor.

4.2 Matdistribution

Matdistribution är en insats som ger den enskilde möjlighet att få färdiglagad kyld mat levererat från leverantör vid ett tillfälle per vecka. Klarar den enskilde inte att värma maten själv, beviljas hjälp till detta. Handläggningstid 3 veckor.

4.3 Personlig omsorg

Grundläggande bedömning av insatser av omsorgskaraktär är att stor hänsyn tas till den enskildes personliga behov av integritet. Vid behov beviljas insatser för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Handläggningstid 1 vecka. Det är främst uppgifter som gäller för den personliga omsorgen såsom:

Personlig hygien

Den enskilde behöver stöd och hjälp med personlig hygien såsom exempelvis hjälp med avtvättning, dusch, hårvård, rakning, munvård, enklare fotvård (smörja, klippa och fila) hjälp vid toalettbesök och byte av inkontinenshjälpmedel. I samband med dessa insatser ingår även avtorkning och uppsnygning av hygienutrymmet.

Förflyttning

Den enskilde behöver exempelvis hjälp att komma i och ur säng, i och ur rullstol, och övriga förflyttningar i bostaden. Vid behov av två utförare vid momenten beviljas dubbelbemanning enligt schablon.

Hjälp med klädsel

Den enskilde kan få stöd och hjälp med på- och avklädning.

Hjälp i samband med måltid och matning

Vid behov av stöd under måltid för att kunna äta kan detta beviljas.

Tillsyn

Tillsynsbesök beviljas när man önskar förvissa sig om att inget onormalt inträffat i sådana fall där den enskilde inte själv kan påkalla hjälp, eller där risken att falla är särskilt stor. Oro, otrygghetskänsla eller förvirring kan utgöra skäl för insatsen.

Tillsyn nattbesök

Tillsyn natt beviljas om det föreligger ett personligt omsorgsbehov nattetid eller att förebygga oro hos den enskilde. Tillsynsbesök kan beviljas trots att man kan påkalla hjälp via trygghetslarm. Tillsynsbesök beviljas utefter gällande schablontid.

Social samvaro

Personer som är ofrivilligt ensamma och isolerade kan beviljas hjälp att bryta isolering, samt att förmedla kontakter med frivilligorganisationer, föreningar och andra sociala aktiviteter. Handläggningstid 3 veckor.

Strukturera vardagen

Strukturera vardagen kan beviljas för att motivera/stödja att planera och genomföra dagliga rutiner. Handläggningstid 1 vecka.

Promenad

Promenader kan beviljas om den enskilde på grund av funktionshinder inte kan promenera eller klara sig utomhus utan personligt stöd. En skälig levnadsnivå kan vara 1-2 gånger i veckan. Handläggningstid 3 veckor.

4.4 Insatser av servicekaraktär**Förbereda måltid**

Den enskilde kan få hjälp med att förbereda alternativt göra enklare tillagning av frukost, mellanmål och kvällsmat. Den som själv inte kan tillaga sina huvudmål har rätt att få beviljat matdistribution eller hjälp att värma färdiglagad mat.

I insatsen ingår daglig översyn av kylskåp och dess innehåll, disk, slänga sopor, avtorkning av bänkytor, skåpluckor, mikro och spill på golvytor.

Inköp

Inköp av dagligvaror beviljas vid ett tillfälle per vecka i närmaste affär eller enligt hur utföraren organiserat inköp av dagligvaror. Övriga ärenden som till exempel apoteksärenden eller ärenden av annat slag kan beviljas varannan vecka. Handläggningstid 3 veckor.

Tvätt/klädvård

Tvätt och klädvård kan beviljas var annan vecka, om inte särskilda behov föreligger om mera frekvent sådan insats. Insatsen omfattar maskintvätt av kläder, sängkläder, handdukar och strykning av kläder. Den enskilde står själv för tvätt- och sköljmedel, strykjärn och strykbräda. Insatsen utförs i hemmet hos den enskilde eller på enhet som är lämplig. För- och efterarbete till exempel klädvård, byte/renbäddning av sänglinne samt att lägga in tvätten i skåp/motsvarande ingår. I insatsen ingår inte mangling eller strykning av sängkläder.

Tvättning av mattor och större gardinuppsättningar utförs inte. Handläggningstid 3 veckor.

Städning

Städning är en insats som regel utförs var tredje vecka om inte särskilda skäl föreligger så som vid allergi, minnesnedsättning, synnedsättning. Vid allergier eller sjukdomar som ger förhöjd känslighet så som astma och KOL kan läkarintyg krävas för att bevilja tätare städning. Med städning avses städning av två rum och kök samt hall och toalett/ett badrum. Om makar eller sambor har var sitt sovrum och skilda toaletter kan båda medräknas vid städning. Om bostaden är större städas inte hela bostaden vid varje tillfälle. Den enskilde kommer själv överens med utföraren vad som ska städas. Städningen omfattar dammsugning/avtorkning, dammsugning och våttorkning av golv. Sådana moment som utförs mer sällan, t.ex. rengöring av kyl/frys, spis, fläkt o.s.v. ska rymmas inom den beviljade tiden. Fönsterputs ingår som regel 2 ggr/år i befintlig tid.

Den enskilde tillhandahåller själv städmaterial och rengöringsmedel som uppfyller arbetsmiljökrav (dammsugare, långborste med mopp och hink). Ansökan om städning från familj där det finns en frisk sammanboende beviljas i regel inte om inte andra särskilda skäl föreligger. Vid flerpersonshushåll skall hänsyn tas till att man normalt ger varandra viss praktisk hjälp i familjen, så kallad hushållsgemenskap ex hemmaboende barn över 18 år. Handläggningstid 3 veckor.

I insatsen städning kan hjälp med källsortering och rengöring av hjälpmedel ingå enligt gällande schablontid.

Grovstädning

Vid kraftigt nedsmutsat hem beviljas extra städ utifrån biståndshandläggarens bedömning under en begränsad tid.

Sanering

Biståndshandläggaren gör bedömning om sanering skall göras innan verkställighet av insats.

4.5 Ledsagning

Insatsen ledsagning syftar till att bryta isolering och öka möjligheten till aktiviteter utanför hemmet, delta i samhällslivet och gemenskap med andra. Omfattningen av ledsagartimmar görs efter individuell bedömning. Beviljade timmar kan inte sparas utan kan användas under innevarande kalendermånad. Ledsagning omfattas inte av ersättning för omkostnader för personal. Insatsen ledsagning ingår i avgiftstaxan. Ersättning till hemtjänsten för ledsagning i efterhand ersätts inte då det räknas som en oplanerad utökning enligt brukares egna önskemål. Handläggningstid 4 veckor.

4.6 Avlösning i hemmet

Den enskilde är i behov av kontinuerlig tillsyn och/eller omvårdnad som utförs av anhörig. Anhörig är i behov av avlösning för att kunna uträtta ärenden eller delta i aktiviteter utanför bostaden. Handläggningstid 3 veckor.

4.7 Egenvård

Den enskilde behöver hjälp med enklare hälso- och sjukvårdsinsatser som ryms inom vad som räknas som egenvård. Bedömning om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård ska göras av den som ordinerat behandlingen. Bedömning ska göras av behandlande läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom sitt ansvarsområde och som skriver egenvårdsintyget. Den enskilde ska själv kunna ge instruktioner om när, vad och hur uppgiften ska utföras. Om utförandet av ordinationen är bedömd som egenvård men den enskilde är i behov av praktisk hjälp/handräckning, kan denne ansöka om bistånd för hjälp med utförandet enligt socialtjänstlagen. Egenvård är en ansökan där biståndshandläggaren beviljar omfattning utifrån skäligen levnadsnivå. Ett sätt att skilja på hälso- och sjukvård och egenvård är att bedöma om åtgärden kräver medicinskt utbildad personal. Om det krävs medicinskt utbildad personal är det fråga om hälso- och sjukvård och då omfattas den av hälso- och sjukvårdslagstiftningen. Se också Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 1996:9) om egenvård. Handläggningstid 3 veckor.

4.8 Dagverksamhet för personer med demenssjukdom

Dagverksamhet kan erbjudas för att stimulera till aktivitet som kan leda till att den enskilde kan bibehålla befintliga psykiska och fysiska funktioner. Syftet är även att avlasta anhöriga under några av veckans dagar. För att beviljas dagverksamhet krävs ett läkarutlåtande som styrker att den enskilde har en demenssjukdom. Insatsen kan ges under vardagar. Handläggningstid 3 veckor.

4.9 Mottagningsgrupp

Mottagningsgrupp beviljas under en begränsad period då omfattande behov av omvårdnad eller trygghet föreligger och detta kan utföras i hemmet. Beviljas i första hand när den enskilde skall lämna sjukhus eller korttidsvistelse då syftet är att göra en kartläggning av hjälpbehovet. Handläggningstid omgående.

4.10 Korttidsvistelse

Korttidsboende kan utgöra ett stöd för den enskilda att kunna bo kvar i ordinärt boende. Korttidsvistelse kan användas för flera syften, bland annat som tillfällig vistelse efter slutet vård, i avvaktan på bostad i särskilt boende eller som avlösning för att göra det möjligt för anhöriga att få vila. Det kan också handla om att den egna hälsan är tillfälligt nedsatt och gör att det inte går att bo kvar hemma för tillfället. Handläggningstid 1 vecka.

4.11 Växelvård

Växelvård beviljas vid behov om avlösning för anhörigvårdare föreligger eller för att förlänga boendet i ordinärt boende. Handläggningstid 3 veckor.

4.12 Kontaktperson

Kontaktperson kan beviljas personer som saknar socialt nätverk. En kontaktperson är en medmänniska och fungerar som ett personligt stöd. Handläggningstid 2 månader.

5. SÄRSKILT BOENDE

Huvudinriktningen när det gäller vård och omsorg om äldre människor är att stärka möjligheterna till ett självständigt liv samt möjligheten att bo kvar i det ordinära boendet (s.k. kvarboendepincipen). Detta bör vara utgångspunkten även i de fall där den enskilde har omfattande behov av tillsyn, vård och omsorg. När omvårdnadsbehovet är så omfattande och varaktigt att det inte längre bedöms möjligt eller skäligt att tillgodose detta i det ordinära boendet kan särskilt boende beviljas. Med omfattande behov avses insatser dag, kväll, helg och normalt också natt. Behoven kan vara av såväl fysisk, som psykisk art. Det är det individuella behovet som styr, inte diagnos eller behovens orsak.

För att beviljas plats på särskilt boende ska den enskilde ha behov av personal dygnet runt på grund av fysiska, psykiska och/eller sociala orsaker. Den enskilde kan ha stort behov av gemenskap i mindre grupper för att känna sig trygga. Behovet av personlig hjälp är stort och man behöver även hjälp och samvaro vid alla dygnets timmar.

För att bli beviljad särskilt boende med demensinriktning skall en demensutredning av läkare göras som underlag för beslutet, person med en hjärnskada med likande demenssymtom kan beviljas ett demensboende. Handläggningstid 3 månader.

Fritt val

Den enskilde kan välja boende efter att ha erhållit bifall om särskilt boende förutsatt att den sökanden vistas i sitt ordinarie boende. Om den sökande befinner sig på korttidsplats i väntan på särskilt boende, måste erbjudet om boendet antas trots att det kanske inte är det valda särskilda boendet som erbjuds. Syftet är att öka medinflytande för den sökande över vart man vill bo i kommunen. Biståndshandläggare gör uppföljningar om behov av annan insats behövs i avvaktan på erbjudande.

Sökande från andra kommuner omfattas av Fritt val.

Medboende omfattas inte av Fritt val.

Om erbjuden plats på särskilt boende inte överensstämmer med den enskildes önskemål, kan den enskilde få ett nytt erbjudande, under förutsättning av att den enskilde kan bo kvar i ordinarie bostad med insatser från hemtjänst i väntan på nytt erbjudande. Om den enskilde tackar nej till önskad erbjuden plats uppmanas den enskilde att återta sin ansökan eller så omprövas biståndsbeslutet. Det måste dock vägas in att varje människa ska beaktas som en unik person och en individuell sammanvägning ska göras av olika omständigheter i ärendet.

6. MEDBOENDE

Medboende gäller när endast den ena parten har behov av särskilt boende. Enligt 4 kap 1 c § SoL ingår det i skälig levnadsnivå för makar/par att fortsättningsvis kunna sammanbo under förutsättning att de tidigare varaktigt sammanbott eller, om den ena parten redan bor på ett särskilt boende, att paret därförinnan varaktigt sammanbott. Syftet är att par som delat ett långt liv tillsammans inte ska behöva flytta isär bara för att deras omsorgsbehov skiljer sig åt.

Make är i detta sammanhang ett könsneutralt ord som inbegriper både maka och make, registrerad partner samt sambo. Maken som flyttar med till ett särskilt boende utan att själv ha beviljats insatsen kallas för *medboende*. *Äldre* avser personer som är 65 år eller äldre.

Vad som avses som *varaktigt* är inte vidare specificerat i socialtjänstlagen, utan får bedömas i det individuella fallet. *Sammanboende* avser boende i en gemensam bostad, d.v.s. en gemensam permanentbostad och folkbokföringsadress samt ett gemensamt hushåll.

Både maken med behov av särskilt boende och dennes make kan ansöka om att parbo. Part i ärendet är dock den person som är i behov av särskilt boende. Handläggaren ska dock alltid inhämta båda parternas inställning och vilja för att försäkra sig om att parboende är bådads önskan. Begäran om parboende beviljas eller avslås som bistånd enligt 4 kap. 1 c § SoL.

Makar som båda uttryckligen önskar att fortsätta bo tillsammans och som uppfyller rekvisiten ska beredas möjlighet till fortsatt sammanboende då det ingår i begreppet *skälig levnadsnivå*. Sammanboende inbegriper boende i samma rum, lägenhet eller inom samma boende/fastighet.

I Kungälv kan dock endast boende i samma rum i det särskilda boendet erbjudas. Det är endast vissa rum inom de särskilda boendena som är lämpliga för parboende. Detta kan endast tillgodoses i vissa utvalda lägenheter på Solhaga äldreboende, Kaprifolens äldreboende, Ranrikegårdens äldreboende, Båtsmansgårdens äldreboende och Ytterbyhemmet. Boendesamordnaren förmedlar plats efter att begäran har beviljats. Fritt val vid parboende frångås med hänvisning till speciellt lämpade gemensamma lägenheter.

Biståndshandläggaren ska informera maken som inte har beslut om särskilt boende att denna inte omfattas av kommunens hälso- och sjukvårdsansvar i särskilda boendeformer enligt 18 § hälso- och sjukvårdslagen. Den medboende får söka vård som andra i samhället.

Provbo

Det kan vara svårt för den medboende att förutse hur det är att bo på ett särskilt boende. Därför bör den medboende rekommenderas att provbo. Kungälv kommun har tagit beslut om att Vi erbjuder provboende upp till en månad, Kommunen ersätter inte dubbel boendekostnad, då det är den enskildes egna val att provbo eller inte.

Beslut om hemtjänst för medboende

Om medboende make har behov av omvårdnadsinsatser eller service utreds och beviljas eller avslås begäran i sedvanlig ordning enligt bistånd om hjälp i hemmet enligt 4 kap. 1 § SoL. Om den medboende sedan tidigare är beviljad hemtjänst medföljer biståndsbeslutet till det särskilda boendet. Av beslut om beviljade insatser ska det dock framgå att det avser hemtjänst i särskilt boende, och inte i ordinärt/eget boende. Hemtjänsten utförs av det aktuella boendet, och inte av hemtjänstutförare inom kommunens kundvalssystem. Den medboende betalar avgift enligt gällande hemtjänsttaxa. Medboende som inte beviljas bistånd om hjälp i hemmet enligt 4 kap. 1 § SoL omfattas inte av avgiftsreglerna i SoL. Den medboende föreslås teckna en överenskommelse med boendet om serviceinsatser och mat som den medboende nyttjar. Boendet har rätt att ta ut ersättning för detta utifrån faktisk kostnad. Den medboende ska själv tillhandahålla säng, bäddutrustning och sänglinnen, handdukar samt hygienartiklar

Hyresförhållanden

Den medboende ska, tillsammans med maken som beviljats särskilt boende, erlægga hyreskostnad och innan inflyttning teckna en överenskommelse om att boendet är ett kategoriboende och att hyresavtalet kommer att sägas upp om hyresgästen inte tillhör kategorin eller inte är i behov av bostad för parboende. Kommunen beviljar i dessa fall förtur till Hamngatan 43-45 (Sörgården) för den medboende

7. ANSÖKAN OM SÄRSKILT BOENDE FRÅN ANNAN KOMMUN

Ansökan enligt 2 kap. 8 § socialtjänstlagen

En person som önskar flytta till en annan kommun, men till följd av ålderdom, funktionshinder eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och kan behöva insatser i form av särskilt boende. Får hos inflyttningskommunen ansöka om insatser för att kunna bosätta sig där. Bosättningskommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som den andra kommunen behöver för att kunna pröva ansökan. Handläggningstid 3 månader.

8. AVVISNING AV ÄRENDE

Person som bor i utlandet.

Efterfrågan i den skriftliga ansökan kan först bli aktuella när den enskilde vistas inom landet. Bedömningen är således att ärendet skall avvisas med hänvisning till att den enskilde inte vistas i Sverige och att kommunen därmed inte har några skyldigheter för stöd och hjälp enligt denna lag. Inkommen ansökan om bistånd enligt socialtjänstlagen avvisas då den enskilde inte vistas i Sverige. Kommun har endast det yttersta ansvarar för stöd och hjälp där den enskilde vistas enligt 2 kap. 1§, om inte annat följer av 3-5 §§. Lag (2011.328).

9. HANDLÄGGNINGSTIDER

Beslut enligt SoL

- Trygghetslarm: 3 veckor
- Matdistribution: 3 veckor
- Ledsagning: 4 veckor
- Avlösarservice: 3 veckor
- Hemtjänst – daglig: 1 vecka
- Hemtjänst övrigt: 3 veckor
- Dagverksamhet: 3 veckor
- Mottagningsgrupp: Omgående
- Särskilt boende – sökande i kommunen: 3 månader
- Särskilt boende – sökande utifrån: 3 månader
- Korttidsvistelse – växelboende: 3 veckor
- Korttidsvistelse – övrigt: 1 vecka
- Kontaktperson: 2 månader